

ТЕНДЕНЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Іващенко А.Г., здоб. ОС «бакалавр»

Науковий керівник – канд. екон. наук, доц. **І.С. Андрющенко**

Державний біотехнологічний університет

З початком військової агресії проти України майже вся сфера життя постала перед вирішенням проблем, з якими раніше вони не стикалися, а якщо й стикалися, то точно не в такому масштабі. Не залишився без удару й страховий ринок України. У сучасних умовах цей термін найчастіше використовується в якості інструмента захисту майнових інтересів фізичних та юридичних осіб, як елемент відшкодування матеріальних втрат при настанні страхового випадку. Страхові компанії у всьому світі розглядаються як могутні фінансові та інвестиційні інститути, вирішують проблему зайнятості у світі [3, с 184]. Як правило, у договорах страхування різних страхових компаній є різні положення щодо питань війни, а конкретні умови договору необхідно вивчити відповідно до конкретних ситуацій. Однак усі договори страхування, незалежно від форми, містять пункт про те, що збиток від військових дій не є страховим випадком. Важливо розуміти, що ключовим фактором тут є саме причинно-наслідковий зв'язок між військовими діями та зазначеними втратами. Тобто сам факт воєнного стану не повинен бути підставою для невизнання справи страховою та відмови у наданні страхового відшкодування.

Як правило, після 2014 року в договорах страхування вимагається, що дія договору поширюється на всю територію України, за окремими районами Донецької та Луганської областей та АР Крим. Тому встановлення страхових випадків на тимчасово окупованих територіях після 24 лютого 2022 року не повинно бути підставою для відмови у виплаті страхових коштів. Так само тимчасова окупація нової території не впливає на дійсність договору страхування, що покриває об'єкт, на цій території (якщо в договорі страхування прямо не виявляється інше).

У 2022 році серед 127 страхових компаній які працюють в страховому секторі none-life (табл.1) було проведено опитування, щодо їх діяльності в умовах воєнного стану:

- 25 страховиків, що становлять 9% від загального ринку, не надали відповіді щодо діяльності у воєнний час;
- 17 страховиків (менше 2% місткості ринку) зазначили, що на момент надання відповідей вони не встановили процедури виплати страхових відшкодувань.;
- усі інші страхувальники, які становлять 89% страхового ринку за обсягом діяльності, повідомили, що продовжують працювати та в повному обсязі виконують зобов'язання за договорами страхування та навіть укладають нові договори.

Відповідно до відповідей страховиків, 42% страховиків мають проблеми з повною та своєчасною звітністю. Двадцять п'ять страховиків, які становлять 10,5% страхового ринку, повідомили про проблеми із застосуванням нормативних актів [1].

Сьогодні на страховому ринку працює 13 компаній зі страхування життя. Вони здійснюють заходи, обслуговують клієнтів і платять страхові відшкодування. Водночас компанії повідомляють про значне скорочення надходжень від страхових виплат та обмеження корпоративної діяльності, пов'язаних з організаційною комунікацією та труднощами роботи співробітників, а також труднощами з отриманням до офісів оригіналів документів. Все це ускладнює страхові виплати, особливо через застрахованих на окупованих територіях.

Таблиця 1 – Зміни у складі учасників страхового ринку (страховиків) у 2022 році

Кількість страховиків у ДРФУ	01.01.2022		01.03.2022		01.09.2022	
	ДРФУ	ліцензіати	ДРФУ	ліцензіати	ДРФУ	ліцензіати
Всього, з них:	156	144	145 (-11)	142 (-2)	140 (-5)	140 (-2)
none-life	143	131	132 (-11)	129 (-2)	127 (-5)	127 (-2)
life	13	13	13	13	13	13

Станом на 01.09.2022 в Державному реєстрі фінансових установ (ДРФУ) обліковувалося 140 страховиків, з них 13 – компанії зі страхування життя. Усі страховики в ДРФУ є ліцензіатами. У січні-лютому 2022 року з ДРФУ виключені 10 страховиків-неліцензіатів, які були зареєстровані в зоні ООС та АР Крим, а також 1 страховик – після анулювання йому ліцензій (як захід впливу).

З початку повномасштабного вторгнення страховий ринок зменшився на 5 учасників сегменту none-life:

3 страховики – після анулювання ліцензій (як захід впливу);

1 страховик – після анулювання ліцензій за заявою;

1 страховик, який був у січні 2022 року включений до ДРФУ, проте так і не отримав жодної ліцензії на здійснення страхової діяльності.

Станом на 22.09.2022 у 3 страховиків тимчасово зупинено ліцензії на здійснення страхової діяльності, 1 страховику анульовано ліцензії. Тому в Державному реєстрі фінансових установ кількість працюючих компаній скоротилася до 136 страховиків [2].

Отже, страховий ринок України, як і вся економічна та фінансова система, знаходяться в стані активної боротьби за стабільність показників для задоволення максимальної кількості потреб громадян та забезпечення загального добробуту в країні, особливо в період воєнного стану, коли країна найбільш вразлива до будь-яких втручань.

Інформаційні джерела:

1. Під час дії воєнного стану ринок страхування продовжує працювати. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/>
2. Статистика страхового ринку України. URL: <https://forinsurer.com/stat>
3. Александрова М. М., Петрук О. М., Уллубієва К. К. (2010). *Страхування: навчально-методичний посібник [для студ. вищ. навч. закл.]*. Житомир: ЖДТУ. 184 с.